

HIỆU QUẢ TỪ XÂY DỰNG MÔ HÌNH VƯỜN ƯƠM GIỐNG CÂY CAO SU CỦA CÔNG TY TNHH MỘT THÀNH VIÊN LỆ NINH

LÊ VĂN LẬP

Sở Khoa học và Công nghệ Quảng Bình

Công ty TNHH Một thành viên Lệ Ninh nằm trên vùng gò đồi phía Tây Nam của tỉnh Quảng Bình, có vị trí quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội trong khu vực. Với ngành nghề sản xuất chính của Công ty là sản xuất và khai thác cây cao su, chế biến, tiêu thụ sản phẩm mủ cao su.

Để góp phần hoàn thành mục tiêu, định hướng của tỉnh Quảng Bình trong quy hoạch phát triển cao su, Công ty đã và đang trồng mới thêm cao su trên những diện tích đất rừng trồng sản xuất kém hiệu quả. Bình quân hàng năm Công ty khai hoang, trồng mới từ 100 - 150ha và trong vòng 2 - 3 năm nữa, Công ty có khoảng 400 - 500ha cao su đã đến kỳ tái canh. Chính vì vậy, việc chủ động trong công tác sản xuất giống phục vụ cho việc phát triển trồng cao su của Công ty nói riêng và của tỉnh Quảng Bình nói chung là hết sức cần thiết. Từ những yêu cầu cấp thiết đó, được sự giúp đỡ của Sở KH&CN Quảng Bình, Công ty TNHH Một thành viên Lệ Ninh xây dựng mô hình ứng dụng khoa học và công nghệ: “Mô hình phát triển vườn ươm giống cây cao su RRim 712, RRim 600, RRic 100”. Giống cao su RRim 712, RRim 600, RRic 100 có ưu điểm cứng cây, kháng bệnh tốt, thích nghi với điều kiện khí hậu miền Trung, cho năng suất cao và chất lượng tốt. Việc xây dựng mô hình phát triển vườn ươm giống cây cao su là phù hợp với mục tiêu, định hướng về quy hoạch phát triển cây cao su đến năm 2015 và tầm nhìn đến năm 2020 của tỉnh Quảng Bình.

Mục tiêu chính của mô hình là: Tuyển chọn được loại giống cao su phù hợp thổ nhưỡng, khí hậu Quảng Bình. Chủ động được nguồn giống để phục vụ trồng mới cao su hàng năm của Công ty nói riêng và phục vụ cho các doanh nghiệp, các địa phương trong tỉnh nói chung. Nhân rộng mô hình do đây là đối tượng giống cao su mới có nhiều ưu việt phù hợp với điều kiện đất đai, thời tiết miền Trung, cho năng suất và chất lượng mủ cao.

Mô hình được thực hiện trên diện tích 01ha với địa hình bằng phẳng, không bị chia cắt, thuận lợi trong việc đi lại chăm sóc và vận chuyển. Vùng thực hiện mô hình là đất cát pha, độ dày tầng đất trên 1,2m; độ sâu mạch nước ngầm trên 1,2m, độ chua của đất ($pH_{k_{eq}}$) đạt từ 4,0 - 4,3 đất phù hợp với tiêu chuẩn về độ pH đối với đất trồng giống cây cao su, hàm lượng mùn đạt từ trung bình đến nhiều (từ 1,1 - 2,14%), khả năng giữ nước tốt; nhiệt độ bình quân năm của vùng 24 - 25°C, mùa khô nhiệt độ bình quân 30°C, nhiệt độ thấp bình quân 18°C, trong năm có hai mùa rõ rệt. Với điều kiện thổ nhưỡng và khí hậu, thời tiết như vậy nên rất thích hợp với việc phát triển vườn ươm giống cây cao su, đảm bảo cho cây giống cao su sinh trưởng và phát triển tốt.

Để mô hình thực hiện đạt hiệu quả cao, Công ty đã chọn 3 - 4 hộ nhận khoán đại diện cho vùng dự kiến nhân rộng. Mở lớp tập huấn chuyển giao quy trình sản xuất giống cây cao su cho 6 hộ nhận khoán tham gia mô hình. Mua giống, phân bón, thuốc trừ sâu...

Đất được khai hoang sạch cây cối, lùm

bụi, rửa sạch gốc rễ và được cày bừa tơi xốp. Vườn ươm được thiết kế theo yêu cầu chống xói mòn, chống úng vào mùa mưa, được đào rãnh sâu 50cm, rộng 50cm. Chia vườn ươm thành những ô kích thước 20m x 10m, các ô cách nhau bằng đường đi rộng 2m. Rãi vôi bột 300-400 kg/ha, bón lót phân chuồng 20 tấn/ha. Bố trí cây trồng theo kiểu nanh sấu. Mật độ thiết kế vườn ươm cao su gốc ghép (stum trần) là 65.000 cây/ha.

Hạt giống làm gốc ghép được chọn là giống hạt thuộc dòng vô tính RRim 712, RRim 600, RRic 100. Giống do Viện nghiên cứu Cao su Việt Nam sản xuất, cung ứng với số lượng khoảng 1.100kg cho 01ha vườn ươm tum. Hạt được xử lý, ngâm trong nước sạch 24 - 30 giờ, sau đó vớt ra rửa vào lớp cát với số lượng khoảng 950 - 1.000 hạt/m². Hàng ngày kiểm tra xử lý kiến, mối gây hại. Sau khi rửa được 8 - 10 ngày, hạt phát triển thành cây con. Chọn những cây có thân mềm và rễ cọc dài khoảng 3 - 10cm đem trồng ra vườn ươm.

Ngay sau khi trồng cây, tiến hành tưới nước, làm cỏ, bón phân, phòng trị bệnh và côn trùng hại cây. Khi cây đạt trên 8 - 10 tháng tuổi, có tầng lá trên cùng ổn định, đường kính gốc ghép đo cách mặt đất 10cm đạt trên 10mm thì tiến hành ghép cây. Công đoạn này được thực hiện vào cuối tháng 8 đầu tháng 9. Sau khi ghép được 20 ngày, tiến hành mở băng ghép. Sau khi mở băng 15 ngày, bứng tum đi trồng. Chỉ bứng những cây có đường kính gốc đo cách mặt đất 10cm đạt đường kính từ 16mm trở lên.

Trong hai năm triển khai thực hiện mô hình (2011-2012) Công ty đã ghép được 150.000 cây (tăng so với quy mô của mô hình là 85.000 cây). Tỷ lệ cây sống đạt 90 - 95%, cây đảm bảo chất lượng trong số cây sống đạt 95%. Ngoài việc sử dụng trồng trên diện tích đất của Công ty, Công ty còn bán ra thị trường trên 45 ngàn cây. Sản phẩm cây giống được

khách hàng trong và ngoài tỉnh tin tưởng và đánh giá cao.

Việc xây dựng thành công vườn ươm giống cao su đã mang lại lợi nhuận hàng trăm triệu đồng (mỗi cây giống lãi 2.500 - 3.000đ so với đi mua giống ngoài).

Năm 2013 Công ty đã phát triển thêm diện tích vườn ươm lên 04ha, sản xuất được 175.000 cây giống. Do Công ty mở rộng diện tích trồng mới cây cao su, nên số lượng sản xuất được chỉ mới đáp ứng cho nhu cầu nội bộ trong Công ty, không có cây giống để bán ra thị trường. Thời gian tiếp theo, Công ty sẽ tăng diện tích vườn nhân gỗ ghép để lấy thêm mắt ghép, dự kiến sản xuất được khoảng 200.000 cây giống.

Không chỉ mang lại hiệu quả về kinh tế, việc xây dựng thành công vườn ươm giống cao su của Công ty TNHH Một thành viên Lệ Ninh còn mang lại hiệu quả lớn về xã hội. Xây dựng được quy trình kỹ thuật sản xuất giống cây cao su, tạo ra nguồn cây giống có năng suất, chất lượng phù hợp với điều kiện khí hậu, thời tiết ở Quảng Bình. Áp dụng các biện pháp khoa học, kỹ thuật hiện đại vào sản xuất thâm canh, tận dụng hết quỹ đất hiện có của Công ty nói riêng và địa phương nói chung. Chủ động được nguồn giống tự có để phục vụ cho việc trồng mới cao su của Công ty trong những năm tới và cung cấp nguồn giống chất lượng cho các cá nhân, tổ chức có nhu cầu trong và ngoài tỉnh.

Việc xây dựng thành công mô hình sẽ góp phần từng bước thay thế các giống cây cao su trước đây như: GT1, TB86, GT235, VN515, đây là những giống cây giòn, dễ gãy, hay bị sâu bệnh, năng suất thấp. Giải quyết việc làm, tăng thu nhập, cải thiện đời sống cho công nhân của Công ty và bà con sinh sống trên địa bàn. Đồng thời, góp phần quan trọng trong việc tháo gỡ những khó khăn trong phát triển sản xuất cao su trên địa bàn Quảng Bình ■